

1.

V Bruseli 19. 12. 2013
COM(2013) 897 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Hodnotenie Európskeho kvalifikačného rámca (EKR)

**Vykonávanie odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho
kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie**

2.

SK
SK

1. ÚVOD

Európsky kvalifikačný rámec (ďalej len „EKR“)¹ podporuje celoživotné vzdelávanie a zlepšuje mobilitu študujúcich a pracovníkov, zamestnateľnosť a sociálne začlenenie vytvorením európskeho referenčného rámca pre kvalifikačné systémy. EKR uľahčuje porovnávanie a uznávanie kvalifikácií miliónov absolventov, ktorí každý rok hľadajú ďalšie príležitosti na vzdelávanie alebo vstupujú na trh práce v Európe. Napríklad Česká republika v roku 2012 udelila 900 druhov odborných kvalifikácií takmer 150 000 študentom. V rovnakom roku bolo asi 16,8 milióna študujúcim v Spojenom kráľovstve udelených približne 69 000 druhov regulovaných kvalifikácií.

EKR predstavuje nový prístup k európskej spolupráci v oblasti kvalifikácií. Zavádza osem referenčných úrovní opísaných z hľadiska výsledkov vzdelávania, ktoré zahŕňajú všetky formy a úrovne kvalifikácií. Toto zameranie na výsledky vzdelávania dáva do popredia študujúceho a je dôležité pri porovnávaní a uznávaní kvalifikácií z rôznych krajín a rôznych vzdelávacích kontextov.

Komisia neustále zdôrazňuje význam podporovania porovnateľnosti zručností a kvalifikácií v rámci EÚ, najmä v kontexte dnešných vysokých úrovní nezamestnanosti, keďže sa tým študujúcim a pracovníkom zjednoduší pohyb medzi jednotlivými krajinami a zmena zamestnania. Umožniť študujúcim a pracovníkom prezentovať svoje zručnosti a kvalifikácie získané v prostredí formálneho, neformálneho alebo informálneho vzdelávania je obzvlášť dôležité v súvislosti s hlavnými iniciatívami stratégie Európa 2020 „Mládež v pohybe“, „Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“ a „Digitálna agenda“, ako aj s balíkom opatrení v oblasti zamestnanosti „Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest a odporúčaním Rady o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Na podporu tejto práce a na zabezpečenie jednoduchšieho uznávania zručností a kvalifikácií za hranicami Komisia oznámila v rámci svojej iniciatívy „Prehodnotenie vzdelávania“² svoj zámer vytvoriť „Európsky priestor pre zručnosti a kvalifikácie“.

Európsky kvalifikačný rámec podnecuje vlády členských štátov k tomu, aby uznávanie kvalifikácií zjednodušili a sprehľadnili: Na Európskom kvalifikačnom rámci sa dobrovoľne zúčastňuje 36 krajín (28 členských štátov EÚ, päť kandidátskych krajín a Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko).

V tejto správe sa uvádzajú doterajšie skúsenosti s Európskym kvalifikačným rámcom a rozoberajú sa možné dôsledky pre budúcnosť. Správa sa zaoberá tým, či odporúčanie vo svojej súčasnej podobe dokáže splňať potreby spojené s novými výzvami spôsobenými rýchlymi sociálno-ekonomickými a technologickými zmenami a či podporuje flexibilné učenie. Toto hodnotenie prichádza v čase, keď sa osobitný význam prikladá riešeniu vysokej nezamestnanosti a rastúceho počtu dostupných možností vzdelávania a kvalifikácií. K výzvam patrí rastúci počet kvalifikácií ponúkaných súkromnými poskytovateľmi, väčší počet medzinárodných kvalifikácií a nedávny nástup hromadných otvorených internetových kurzov

¹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

² COM(2012) 669 final.

(ďalej len „HOIK“), ktoré majú potenciál osloviť mnohých študentov. Toto hodnotenie spolu s hodnotením Europass a EQAVET a správou o pokroku v oblasti zabezpečovania kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní pomôže identifikovať problémy a prípadné zlepšenia európskeho priestoru pre zručnosti a kvalifikácie.

2. VÝSLEDKY A VPLYV

2.1. Hlavné prvky EKR

Základom európskeho kvalifikačného rámca sú tieto prvky:

- *Osem európskych referenčných úrovní* vymedzených z hľadiska výsledkov vzdelávania a schopné pokryť všetky typy a úrovne kvalifikácií v celej Európe. Úrovně EKR 5, 6, 7 a 8 sú zlučiteľné s deskriptormi kvalifikácií krátkého cyklu a troch cyklov kvalifikačného rámca v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ďalej len „QF-EHEA“),³
- *Prístup založený na výsledkoch vzdelávania.* Deskriptory pre úrovne sú vyjadrené ako vedomosti, zručnosti a kompetencie a nespájajú sa s kontextuálnymi prvkami vzdelávania, ako napríklad dĺžka vzdelávania alebo lokalita,
- *Spoločné zásady zabezpečovania kvality* v oblasti vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a odbornej prípravy v kontexte EKR.

V členských štátoch bola vytvorená poradná skupina EKR a boli zriadené národné koordinačné miesta na realizáciu EKR.

Poradná skupina zabezpečuje celkový súlad a podporuje transparentnosť procesu uvádzania kvalifikačných systémov do vzťahu s EKR. V rámci svojej úlohy na podporu porovnávania v roku 2009 poradná skupina EKR prijala desať kritérií a postupov na porovnanie národných kvalifikačných úrovní s EKR⁴. Tieto kritériá pomohli stanoviť spoločný prístup k prezentácii výsledkov porovnávania zainteresovaným stranám. Všetky krajiny používajú tieto kritériá pri zostavovaní svojich národných správ o porovnávaní. Niektoré kritériá (najmä kritériá 3 a 4) by sa dali interpretovať rôznymi spôsobmi a je ich potrebné ďalej objasniť, aby bolo možné zabezpečiť celkový súlad procesu porovnávania.

Národné koordinačné miesta podporujú a spolu s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi usmerňujú vzťah medzi národnými kvalifikačnými systémami a EKR a presadzujú kvalitu a transparentnosť tohto vzťahu.

³ <http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf>.

⁴ http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm.

2.2. Urýchlenie realizácie: nová potreba naliehavého riešenia

Odporúčanie obsahuje dva cieľové dátumy:

- *Rok 2010:* Členské štáty by mali svoje národné kvalifikačné systémy uviesť do súladu s EKR najmä porovnávaním svojich kvalifikačných úrovní s EKR a prípadne vytvorením národných kvalifikačných rámcov (ďalej len „NKR“);
- *Rok 2012:* Všetky osvedčenia o kvalifikácii, diplomy a dokumenty „Europass“ vydané príslušnými orgánmi musia obsahovať jasný odkaz na príslušnú úroveň európskeho kvalifikačného rámca.

Medzník – rok 2010

V roku 2010 štyri členské štáty porovnali svoje národné kvalifikačné systémy. Tri z nich už mali zavedené NKR v roku 2008.

V júni 2013 dvadsať členských štátov predložilo svoje národné správy o porovnávaní s EKR. Ostatné krajiny (osem členských štátov, štyri kandidátske krajiny a Nórsko) plánujú dokončiť svoje porovnávanie v rokoch 2013 – 2014.

Do konca roku 2010	FR, IE, MT, UK
2011	BE-vl, CZ, DK, EE, LT, LV, NL, PT
2012	AT, BE, DE, FR, LU
2013	BG, IT, PL, SI
Uskutočniť porovnanie	Členské štáty: BE-fr, BE-de, EL, ES, FI, HU, KY, RO, SE, SK, Kandidátske krajiny: IS, ME, MK, TK Krajiny EHP: NO

Tabuľka 1 – Prehľad realizácie prvého medzníka odporúčania o EKR, september 2013

Z tohto vyplýva, že vďaka odporúčaniam sa uskutočňujú reformy, napríklad príprava komplexných NKR založených na výsledkoch vzdelávania, čo si vyžaduje značné nasadenie jednotlivých zainteresovaných strán z politického aj technického hľadiska. Takáto príprava trvá určitý čas, preto napriek pevnému odhodlaniu zo strany jednotlivých krajín dosiahnuť súlad s EKR dochádza k zjavnému oneskoreniu realizácie. Na zabránenie ďalším oneskoreniam by všetky krajiny mali dokončiť postupy porovnávania do konca roka 2014 a mali by urýchliť vykonávanie odporúčania. Komisia posilní svoje monitorovanie realizácie EKR na vnútroštátnej úrovni v prípade potreby prostredníctvom bilaterálnych výmen, aby mohla krajinám pomôcť pri prekonávaní ich konkrétnych problémov.

Potrebné je poznamenať, že správa o porovnávaní predstavuje momentálny obraz o kvalifikačnom systéme krajiny, keďže porovnávanie je neustály proces reflexie meniacich sa kvalifikačných systémov. Z tohto dôvodu by krajiny mali pravidelne svoje správy o porovnávaní revidovať a informovať poradnú skupinu o zmenách a o tom, ako reagovali na pripomienky zainteresovaných strán. Poradná skupina by mala stanoviť kritériá a postupy na sledovanie vývoja v oblasti národných kvalifikačných systémov a ich vplyvu na porovnávanie.

Medzník – rok 2012

Výhodou druhého medzníka je, že prináša EKR priamo študujúcim, pracujúcim, inštitúciám vzdelávania a odbornej prípravy a zamestnávateľom. Zahrnutie kvalifikačných úrovní EKR a dodatkov je dôležitým krokom k uľahčeniu cezhraničného porovnávanie kvalifikácií.

Premeškanie medzníka pre porovnávanie spôsobilo značné oneskorenia v plnení tohto druhého medzníka. Len jedna krajina zahrnula úrovne EKR do svojich dodatkov v systéme Europass do roku 2012. Dve krajiny zahrnuli úrovne EKR do svojich databáz kvalifikácií. Do septembra 2013 tri krajiny vydali kvalifikácie porovnané s úrovňou EKR a päť krajín začalo zahŕňať úrovne EKR do svojich dodatkov v systéme Europass. Šesť ďalších krajín má v pláne s tým začať v rokoch 2013 – 2014.

	Koniec roka 2012	September 2013
Úroveň EKR zahrnutá v nových osvedčeniach a diplomoch		CZ, DK, LT
Úroveň EKR zahrnutá v dodatkoch v systéme Europass – dodatok k diplomu (dd) a/alebo dodatok k osvedčeniu (do)	FR (do)	CZ (do), DK (dd), EE (dd), IE (dd)
Úroveň EKR zahrnutá v databázach národných kvalifikácií	FR, UK	CZ, DK

Tabuľka 2: Prehľad realizácie druhého medzníka odporúčania o EKR

V súčasnosti je naliehavé dosiahnuť druhý medzník. Zahrnutie úrovne EKR a jasné opísanie nadobudnutých výsledkov vzdelávania poskytuje ľuďom účinný nástroj na lepšie poskytovanie informácií o úrovni a rozmanitosti ich zručností a kvalifikácií. V časoch krízy je to obzvlášť dôležité. V súčasnosti je naliehavo potrebné urýchliť prácu na vnútroštátnej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby do konca roka 2014 najmenej štvrtina všetkých kvalifikácií vydaných v Európe zahŕňala porovnanie s EKR.

Krajiny sa k druhému medzníku približujú rôznymi spôsobmi. Väčšina vnútroštátnych orgánov posudzuje technické riešenia na systematické využívanie na vnútroštátnej úrovni. Iné ponechávajú na inštitúcie, ktoré udeľujú kvalifikácie, aby rozhodli o tom, či a ako zahrnúť úrovne EKR do osvedčení, diplomov, dodatkov v systéme Europass a databáz kvalifikácií. Vo všeobecnosti krajiny súhlasia s tým, že na zabezpečenie rovnakej úrovne transparentnosti pre všetkých študujúcich a pracujúcich je potrebný spoločný prístup EÚ. Takýto spoločný prístup by mala pripraviť poradná skupina.

2.3 Jednotný systém

Osemúrovňovú štruktúru EKR možno uplatniť na národné kvalifikačné systémy a potreby zainteresovaných strán. Väčšina krajín má alebo pripravuje komplexné NKR, ktoré pokrývajú všetky typy a úrovne kvalifikácií v systémoch formálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Počet úrovní NKR závisí od vnútroštátnych potrieb.

Všeobecné zásady a architektúra EKR – vymedzenie „kvalifikácie“ a úrovní založených na výsledkoch vzdelávania – zjednodušujú porovnávanie kvalifikácií. Na účely ďalšieho zlepšovania by sa však mali posúdiť niektoré podstatné aspekty:

1. Zatiaľ čo EKR má byť referenčným miestom pre všetky kvalifikácie v Európe bez ohľadu na to, aký orgán ich udeľuje, väčšina NKR je obmedzená na kvalifikácie vydané inštitúciami verejného vzdelávania a odbornej prípravy. Iba zopár NKR zahŕňa kvalifikácie získané mimo formálnych systémov (napríklad v súkromnom sektore). Práve tieto kvalifikácie sú však často na trhu práce dôležité. Hlavným problémom je zabezpečiť, aby všetky kvalifikácie v NKR vrátane kvalifikácií nadobudnutých prostredníctvom neformálneho a informálneho vzdelávania boli dôveryhodné a aby spĺňali základné požiadavky na kvalitu. Poradná skupina by mala poskytnúť usmernenie týkajúce sa spoločných kritérií, ktoré sa majú posúdiť pri zaradovaní kvalifikácií do národných kvalifikačných rámcov.
2. Súčasné prvky EKR nemusia byť pre budúci vývoj vhodné. Čoraz častejšie sa používajú nové postupy, ako napr. kombinované vzdelávanie. Hromadné otvorené online kurzy predstavujú najnovší vývoj v oblasti diaľkového vzdelávania a umožňujú organizovať vzdelávanie cez hranice a v rôznych časových pásmach, na akomkoľvek mieste pripojenom na internet.

Kvalifikácie udeľujú aj medzinárodné organizácie a nadnárodné spoločnosti v rôznych krajinách v Európe i mimo nej. Niektoré krajiny ich zahrnuli do svojich NKR, avšak nie vždy s rovnakou úrovňou EKR. Tieto aspekty si vyžadujú jednotný prístup v porovnávaní s EKR zo strany všetkých krajín, aby sa zabránilo nejasnostiam u zamestnávateľov a držiteľov kvalifikácií.

3. Deskriptory úrovní EKR pre „vedomosti“ a „zručnosti“ zodpovedajú národným deskriptorom. Deskriptor „kompetencií“ je však problematickejší, pretože deskriptor zahrnutý do prílohy II nie je úplne konzistentný s vymedzením pojmu „kompetencie“ v prílohe I. Deskriptor „kompetencií“ by preto bolo potrebné objasniť.

4. Spoločné zásady týkajúce sa zabezpečenia kvality pomáhajú krajinám absolvovať proces porovnávania. Hoci mali byť pôvodne zamerané len na kvalifikácie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a vysokoškolského vzdelávania, sú samozrejme relevantné aj pre iné kvalifikácie. Mal by sa zdôrazniť ich potenciál slúžiť ako usmernenie pre všetky úrovne a všetky druhy kvalifikácií.
5. Niektoré aspekty, ktoré sa podrobnejšie rozoberali na európskej úrovni, sa týkajú kvalifikácií na úrovni EKR 2 – 3 – kvalifikácie s ukončeným základným vzdelaním a na úrovni EKR 3 – 5 – zahŕňajúce kvalifikácie s vysvedčením o maturitnej skúške, ktoré umožňujú prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu a remeselníckym kvalifikáciám.

Podľa Lisabonského dohovoru o uznávaní kvalifikácií sú kvalifikácie získané po absolvovaní maturitnej skúšky, ktoré umožňujú prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu, vo všeobecnosti rovnocenné a umožňujú prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu v rámci Európy aj mimo nej. Uvádzanie týchto kvalifikácií do vzťahu s rozličnými úrovňami EKR poukazuje na rozdiel v úrovni dosiahnutých výsledkov vzdelávania, ktoré môžu predstavovať prekážky pre mobilitu absolventov škôl, ktorí chcú získať prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu v inej krajine.

V niektorých prípadoch sa národné kvalifikácie s rovnakým názvom (rovnaké tituly) líšia v obsahu a zložitosti. V iných prípadoch majú krajiny rôzne vysvetlenia pre to, akým spôsobom výsledky vzdelávania najlepšie zodpovedajú úrovni EKR. Týmto rozdielom, aj keď sú legitímne, nebudú ľudia rozumieť, pre nich názov kvalifikácie je stále podobný a mal by preto predstavovať podobnú kvalifikáciu. Výmena informácií a vydávanie usmernení na európskej úrovni by mali byť aj ďalej zamerané na to, aby rozhodnutia v rámci porovnávania boli zrozumiteľné a dôveryhodné.

6. Dizajn EKR je úplne zlučiteľný s kvalifikačným rámcom Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (QF-EHEA). Zabezpečená je jednotnosť realizácie, najmä preto, lebo Rada Európy sa zúčastňuje na rokovaní poradnej skupiny a národných koordinačných miest a Komisia sa zúčastňuje na zasadnutiach QF-EHEA. Táto jednotnosť umožňuje väčšine krajín vykonávať ich porovnanie s EKR a vlastné osvedčovanie v rámci QF-EHEA v jedinom procese a predložiť jedinú správu zaoberajúcu sa kritériami oboch procesov. Niektoré krajiny bolonského procesu nepodieľajúce sa na EKF tiež vypracovali národné kvalifikačné rámce pre celoživotné vzdelávanie založené na výsledkoch vzdelávania. Bolo by vhodné posúdiť stanoviská krajín týkajúce sa pridanej hodnoty dvoch preklenujúcich európskych kvalifikačných rámcov.

2.4 EKR ako základný nástroj pre uznávanie kvalifikácií a zabezpečenie transparentnosti

EKR sa vzťahuje na všetky úrovne a typy kvalifikácií. Súlad medzi EKR a ďalšími európskymi politikami a nástrojmi⁵, ktorých cieľom je zlepšiť transparentnosť zručností a kvalifikácií (napr. QF-EHEA, Europass, ECTS, ECVET, smernica 2005/36, ESCO, potvrdenie informálneho a neformálneho vzdelávania), ako aj rámcov pre zabezpečenie kvality a princípy (EQAVET a ESG), je zásadný pre ich účinnosť a vplyv. Všetky tieto uvedené politiky a nástroje umožňujú voľný pohyb osôb a podporujú celoživotné vzdelávanie a niektoré sa podieľajú na prístupe založenom na výsledkoch vzdelávania.

EKR a európske systémy prenosu a zhromažďovania kreditov, konkrétne ECTS a ECVET, sú jednotné vo svojich základných zásadách, nie sú však úplne zosúladené pri ich praktickom uplatňovaní. ECTS sa používa asi v 75% kurzov vysokoškolského vzdelávania. Zatiaľ čo väčšina programov je teraz charakterizovaná z hľadiska plánovaných výsledkov vzdelávania, rozšíriť výsledky vzdelávania na koncepciu a posúdenie programu predstavuje výzvu. Prebiehajúca revízia príručky ECTS poskytne ďalšie usmernenie na európskej úrovni. Systém ECVET sa v plnom rozsahu zakladá na výsledkoch vzdelávania, nachádza sa však v skoršej fáze realizácie.

Spoločné zásady EKR týkajúce sa zabezpečovania kvality sú v značnej miere zlučiteľné s európskymi normami a usmerneniami (ďalej len „ESG“) a s európskym referenčným rámcom EQAVET. Zásady všetkých troch nástrojov sa však týkajú zabezpečovania kvality vo vzdelávaní a odbornej príprave len všeobecne a neposkytujú konkrétne usmernenie pre zabezpečenie kvality prístupu založenom na výsledkoch vzdelávania, kvalifikácií a kvalifikačných rámcov. Na zistenie, kde možno dosiahnuť ďalšie synergie medzi európskymi kvalifikačnými rámcami a opatreniami na zabezpečenie kvality, by sa mali použiť priebežné hodnotenia EKR, EQAVET a revízia ESG.

EKR je v súlade s Lisabonským dohovorom o uznávaní⁶, ktorý umožňuje uznávanie kvalifikácií a prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu v Európe. Doplnkový text lisabonského dohovoru o uznávaní o používaní kvalifikačných rámcov pri uznávaní zahraničných kvalifikácií prijatý v júni 2013 podporuje užšie väzby medzi kvalifikačnými rámcami a uznávaním kvalifikácií na ďalšie účely vzdelávania. Postupy uznávania na inštitucionálnej úrovni však len zriedka zohľadňujú kvalifikačné rámce a zvýšenie transparentnosti na základe európskych rámcov.

Menší súlad sa dosiahol so smernicou o uznávaní odborných kvalifikácií. Smernica pracuje s piatimi úrovňami a vstupnými kritériami, ako je napr. trvanie kurzu na uznanie kvalifikácií na trhu práce, zatiaľ čo EKR má osem úrovní založených na výsledkoch vzdelávania. Toto viedlo u zainteresovaných strán k pocitu neistoty. V novej smernici⁷ sa preto predpokladajú synergie s EKR. Zachováva sa v nej päťúrovňový systém vstupov, ale umožňuje pripraviť „spoločné rámce odbornej prípravy“, ktoré umožnia krajinám dohodnúť sa na minimálnych úrovniach vedomostí, zručností a schopností spojených s úrovňami EKR. Na základe toho krajiny budú vedieť automaticky uznať odborné kvalifikácie.

⁵ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/mobility_en.htm.

⁶ ETS 165 — Recognition Qualifications 1997 Higher Education in the European Region (Uznávanie kvalifikácií 1997 Vysokoškolské vzdelávanie v európskom regióne), 11.4.1997.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0883:SK:NOT>.

V odporúčaní sa predpokladá úzke prepojenie so systémom Europass. V dodatkoch v systéme Europass by sa mali uvádzať odkazy na zodpovedajúcu úroveň EKR, k tomu však dochádza zriedkavo v dôsledku obmedzenej realizácie druhého medzníka EKR.

Napokon úzke väzby existujú medzi Európskou viacjazyčnou klasifikáciou zručností, kompetencií a povolání (ďalej len „ESCO“) a EKR. Kvalifikácie, ktoré sa vzťahujú k EKR, budú nepriamo zahrnuté do ESCO. Uskutoční sa to prostredníctvom portálu EKR, ktorý sa bude pripájať k databázam národných kvalifikácií. Medzinárodné kvalifikácie, ktoré nie sú zahrnuté do NKR budú priamo zahrnuté do ESCO. Prístup založený na výsledkoch vzdelávania používaný v EKR a ESCO by mal byť koordinovaný.

2.5 Riadenie

EKR riadi poradná skupina a národné koordinačné miesta (oddiel 2.1).

Poradná skupina je zložená zo zástupcov:

- 36 krajín (28 členských štátov, päť kandidátskych krajín, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko),
- Európskych sociálnych partnerov (ETUC, BusinessEurope, UAEPME, CEEP),
- Európskych zastrešujúcich organizácií, ktoré udeľujú kvalifikácie (Eurochambres, EUCIS-LLL, EUA) a
- iných zainteresovaných strán (verejných služieb zamestnanosti, Európskej študentskej únie, Európskeho dobrovoľníckeho centra, Európskeho fóra mládeže).

Rada Európy sa zúčastňuje na poradnej skupine s cieľom zabezpečiť súlad medzi EKR a QF-EHEA.

Cedefop a Európska nadácia pre odborné vzdelávanie podporujú poradnú skupinu.

Poradná skupina poskytuje účinné usmernenie pre vnútroštátne postupy porovnávania a buduje dôveru a porozumenie medzi zainteresovanými krajinami. Jej mandát bol v roku 2012 rozšírený na monitorovanie vykonávania odporúčania Rady o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa⁸. Zámerom je ďalšie posilnenie väzieb medzi kvalifikačnými rámcami a režimami potvrdzovania, ktoré sa majú ešte len vytvoriť vo väčšine krajín.

Národné koordinačné miesta boli zriadené v 36 krajinách. Nachádzajú sa v rôznych inštitucionálnych prostrediach vrátane ministerstiev, národných agentúr, orgánov pre národné kvalifikácie, inštitúciách pre výskum vzdelávania a vzdelávacích informačných centrách. Ich účinnosť do značnej miery závisí od toho, ako úzko sú spojené s vnútroštátnym riadením procesu týkajúceho sa NKR/EKR. Národné koordinačné miesta sústreďujú väčšinu svojich

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:SK:PDF>.

aktivít na komunikáciu so zainteresovanými stranami, ale spolupráca so sociálnymi partnermi a nedostatok skúseností v komunikácii so širšou verejnosťou je podľa nich problematická. Vnútroštátne orgány by mali posúdiť, ako by národné koordinačné miesta mohli lepšie komunikovať s rôznymi zainteresovanými stranami a zaviesť komunikačné stratégie.

Aj keď národné koordinačné miesta využili v uplynulých troch rokoch len asi 75 % svojho disponibilného rozpočtu pre počiatočné organizačné ťažkosti a zmeny v harmonogramoch porovnávaní, ich činnosti sa považovali za kľúčové pre realizáciu európskeho kvalifikačného rámca na vnútroštátnej úrovni.

Portál EKR poskytuje informácie o EKR a výsledkoch vnútroštátnych procesov porovnávaní. Umožňuje porovnanie národných kvalifikačných úrovní s EKR a vyhľadávanie kvalifikácií. Porovnávací funkcia zobrazuje informácie asi o deviatich z 20 krajín, ktoré uskutočnili porovnanie. Vyhľadávanie jednotlivých kvalifikácií bude možné len koncom roka 2013. Veľkou výzvou je skutočnosť, že databázy národných kvalifikácií zatiaľ neexistujú vo všetkých krajinách a že existujúce databázy nepokrývajú všetky kvalifikácie v NKR. Potrebná je účasť väčšiny krajín, aby sa jej potenciál mohol realizovať v plnom rozsahu.

2.6 Vplyv a udržateľnosť

Aj keď neexistujú žiadne štatistické údaje o vplyve EKR na celoživotné vzdelávanie a mobilitu a jeho realizácia je v počiatočnom štádiu, veľkým úspechom je posun k prístupu založenom na výsledkoch vzdelávania. Pripravil cestu pre flexibilnejšie možnosti vzdelávania a potvrdzovanie neformálneho a informálneho vzdelávania.

Vplyv EKR zasahuje nad rámec 36 zúčastnených krajín. Niektoré partnerské krajiny EÚ prijali koncepty EKR pre svoje vlastné národné a regionálne postupy a krajiny z iných oblastí sveta sa usilujú o dialóg o EKR.

Vzhľadom na úroveň politického záväzku, pokiaľ ide o EKR, spoločný referenčný nástroj by mohol byť udržateľný bez európskej finančnej podpory, zainteresované strany však usudzujú, že pre jednotnú a transparentnú realizáciu je nevyhnutné vyvinúť značné koordinačné úsilie na úrovni EÚ.

3. ZÁVERY

Zistenia potvrdzujú, že EKR sa všeobecne uznáva ako referenčný bod pre prípravu kvalifikačných rámcov, realizáciu prístupu založeného na výsledkoch vzdelávania a zvýšenie transparentnosti a uznávanie zručností a kompetencií. Mohol by zohrávať centrálnu úlohu v rámci budúceho európskeho priestoru pre zručnosti a kvalifikácie. V dôsledku oneskorenia pri realizácii je však potrebné naliehavo riešiť túto záležitosť. EÚ by mala študujúcim a pracovníkom umožniť lepšie zviditeľnenie ich zručností bez ohľadu na to, kde ich nadobudli. Potrebné je čo najskôr dosiahnuť úplnú funkčnosť EKR.

Komisia na základe výsledkov hodnotenia navrhuje posúdiť nasledovné opatrenia na zvýšenie relevantnosti, účinnosti a vplyvu európskeho kvalifikačného rámca:

Urýchliť porovnávanie s EKR a rozvoj národných kvalifikačných rámcov

Všetky krajiny by mali vytvoriť silné NKR, ktoré sú pre zainteresované strany zrozumiteľné a ktoré tieto strany používajú. Mali by vychádzať z vnútroštátnych konzultácií, dosiahnuť všeobecnú zhodu v tom, ako sa národné kvalifikačné úrovne budú vzťahovať k EKR a zároveň by sa mali snažiť dokončiť svoju prvú správu o porovnávaní do roku 2014.

Posilniť úlohu a vplyv kvalifikačných rámcov založených na výsledkoch vzdelávania na vnútroštátnej a európskej úrovni

Vlády by sa mali zaviazat', že budú používať prístup založený na výsledkoch vzdelávania vo všetkých podsystemoch vzdelávania a odbornej prípravy prostredníctvom zavádzania komplexných NKR, ktoré zahŕňajú kvalifikácie udelené v rámci aj mimo tradičných formálnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy. NKR by mali byť začlenené do všeobecných politík pre vzdelávanie, odbornú prípravu a zamestnanosť. Na európskej úrovni by sa mal objasniť deskriptor „kompetencií“ v prílohách I a II k odporúčaniam.

Zlepšiť transparentné a jednotné porovnávanie s EKR s prihliadnutím na meniaci sa charakter kvalifikačných systémov

Porovnávanie by sa malo vnímať ako nepretržitý proces a nemalo by sa obmedziť na predloženie jednej správy o porovnávaní. Poradná skupina by mala poskytnúť usmernenie ku kritériám 3 a 4 a vypracovať komplexnú stratégiu pre kontrolu plnenia opatrení prijatých na základe správ o porovnávaní v budúcnosti. K tomu by malo patriť posilnené monitorovanie toho, ako krajiny zohľadňujú pripomienky poradnej skupiny týkajúce sa národných správ o porovnávaní a riešenie nezrovnalostí v porovnávaní medzi krajinami. Poradná skupina by mala podporovať aj komunikáciu medzi zainteresovanými stranami o problematických aspektoch porovnávania.

Posilniť väzbu medzi európskym zabezpečením kvality a kvalifikačnými rámcami

Spoločné zásady EKR týkajúce sa zabezpečenia kvality, EQAVET a ESG by mali byť jednotnejšie a mali by podporovať prístup založený na výsledkoch vzdelávania s cieľom rozvíjať jednotné zásady zabezpečenia kvality v oblasti celoživotného vzdelávania. Okrem posilnenia dôvery v kvalifikácie, kvalifikačné rámce a porovnávanie s EKR by to mohlo viesť k posilneniu dôvery a lepšej priepustnosti medzi podsystemami vzdelávania a odbornej prípravy.

Zlepšiť komunikáciu o EKR s cieľom zamerať sa vo väčšej miere na študujúcich, pracovníkov a ďalšie zainteresované strany a informovať ich o výhodách EKR

Porovnávaním svojich kvalifikácií s EKR krajiny by mali zabezpečiť, aby všetky nové osvedčenia, diplomy a dodatky v systéme Europass zahŕňali odkaz na príslušnú úroveň EKR. Štáty by mali zriadiť databázy/registre národných kvalifikácií a pripojiť ich k portálu EKR. Portál EKR by mal byť spojený s Európskym portálom o možnostiach vzdelávania (Ploteus) a ESCO. Komisia bude skúmať, ako možno webové nástroje využiť na poskytovanie služieb

súvisiacich so zručnosťami študujúcim, pracovníkom a ďalším zainteresovaným stranám na podporu mobility, celoživotného vzdelávania a zamestnateľnosti.

Lepšie využívať EKR v politikách a nástrojoch pre oblasť mobility a celoživotného vzdelávania

EKR môže fungovať ako centrála, s ktorou sú prepojené ostatné európske politiky a nástroje, ako napr. prenosy kreditov a uznávanie. Kvalifikačné rámce a systémy kreditov založené na výsledkoch vzdelávania umožňujú flexibilnejšie individuálne vzdelávacie postupy v rôznych inštitúciách, sektoroch a krajinách. Komisia, členské štáty a zainteresované strany by mali posilniť a vysvetliť prepojenie medzi EKR a európskymi systémami prenosu a zhromažďovania kreditov. Krajiny by mali vo väčšej miere využívať EKR ako ďalší zdroj informácií pre príslušné orgány, ktoré skúmajú uznávanie kvalifikácií vydaných v iných členských štátoch v súvislosti so smernicou o uznávaní odborných kvalifikácií a v krajinách ET2020 v kontexte Lisabonského dohovoru o uznávaní.

Objasniť úlohu EKR vo vzťahu k medzinárodným kvalifikáciám a pre krajiny a regióny mimo Európy

EKR sa čoraz častejšie používa ako referenčný bod pre porovnávanie kvalifikácií. Existujúci proces porovnávania a jeho kritériá by mali zabezpečiť, aby EKR pokrýval všetky druhy kvalifikácií vrátane medzinárodných kvalifikácií. Malo by sa ďalej preskúmať, akým spôsobom by mohol byť EKR nápomocný pri porovnávaní a uznávaní kvalifikácií nadobudnutých mimo Európy.

Rozvíjať EKR, aby ho bolo možné lepšie prispôbiť aktuálnemu vývoju v oblasti online vzdelávania a medzinárodných kvalifikácií

EKR by mal pokrývať medzinárodné kvalifikácie a kvalifikácie, ktoré zahŕňajú moduly ukončené v rôznych krajinách alebo v ktorých sa kombinuje priame a online vzdelávanie. EKR sa môže stať skutočne všeobecným rámcom len vtedy, ak sa prispôbí tomuto novému vývoju a ak dokáže držať krok so zmenami v poskytovaní vzdelávania a odbornej prípravy.

V iniciatíve „Prehodnotenie vzdelávania“ sa poukázalo na úlohu vzdelávania v hospodárskom raste, konkurencieschopnosti a zamestnanosti. Jeden z jej návrhov sa týka preskúmania ďalších synergii medzi nástrojmi EÚ pre transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií. Mali by smerovať k budovaniu európskeho priestoru pre zručnosti a kvalifikácie, v ktorom by sa každý mohol slobodne pohybovať a jeho schopnosti a kvalifikácie by bolo možné rýchlo uznať na účely ďalšieho vzdelávania a zároveň by boli dostatočne jasné pre zamestnávateľov.

Komisia sa bude diskutovať o záveroch uvedených v tejto správe s príslušnými zainteresovanými stranami aj počas verejnej diskusie o Európskom hospodárskom priestore pre zručnosti a kvalifikácie v zime 2013/2014. Na základe záverov tejto diskusie a posúdenia vplyvu môže Komisia zvážiť predloženie návrhu revízie súčasného právneho základu EKR – (2008/C 111/01) Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008.